

GOIGS EN LLOANÇA DEL GLORIOS CAVALLER

SANT JORDI

VENERAT A
DE SANT JOSEP

LA PARROQUIA
DE BADALONA

*Sant Jordi, amb l'espasa blanca,
esparpilla el nostre enyor!*

Sant Jordi!, Sant Jordi!, deia
dels almogàvers el crit.
En les batalles se us veia
paladí com mai ardit.
Sarraïns que us feien nosa
combatieu amb furor.

*Sant Jordi, amb l'espasa blanca,
esparpilla el nostre enyor!*

Oi més la fera colpíeu
— ai, princesa d'Orient! —
Ara, oh màrtir, escollíeu
nostra terra, nostra gent.
Qui no ens vol cap bé, no gosa
lluït amb ell pel seu fulgor!

*Sant Jordi, amb l'espasa blanca,
esparpilla el nostre enyor!*

Caigué Jordi en la tortura
pel malvat rei Dacià.
Mes de tot martiri sura
fins que Déu el va cridar.
Si ja no temeu cap cosa,
us farem un prec sonor:

*Sant Jordi, amb l'espasa blanca,
esparpilla el nostre enyor!*

L'any mil-trenta-dos s'obria,
ple de glòria i el més gran,
un temple a Santa Maria:
un primer altar vos hi fan;
l'Abat Oliba us hi posa
i Ripoll vos ret honor.

*Sant Jordi, amb l'espasa blanca,
esparpilla el nostre enyor!*

Catalunya, la primera,
us invoca piament.
I conforta que en l'espera
ens sigueu sempre amatent.
En la vostra fe reposa
tot el nostre humil candor.

*Sant Jordi, amb l'espasa blanca,
esparpilla el nostre enyor!*

Per l'abril, que alegre arriba,
Vós veniu ben arçonat.
Cavaller amb bandera antiga
— creu de sang en blanc combat —
Si ens porteu la bella rosa,
bé ens deureu portar l'amor!

*Sant Jordi, amb l'espasa blanca,
esparpilla el nostre enyor!*

Text: Clementina Arderiu

Xilografia: A. Gelabert (Col. Pipó-Rossell, d'Igualada)

Música: Mn. F. de P. Baldelló, prev.

Pausat i devot. *Més magul.*

Sant Jordi amb l'es-pa-sa blan-ca, es-par-pi-lla el nos-tre e-nyor. *Sant*

Jor-di, Sant Jor-di, de-ia, dels al-mo-ga-vers al crit, en les ba-ta-lles se us ve-ia, pa-la-

-di, com mai, ar-dit. Sa-rra-ïns que us fe-ien no-sa com-ba-ti-eu amb fu-ror.

V/. *Pregueu per nosaltres, Sant Jordi.*

R/. *Perquè ens fem dignes de les promeses de Crist.*

Preguem

Sant Jordi commemorat a Catalunya entre fumeres d'encens i escampadissa de roses, Vós qui occint el drac, sostreguéreu la vila del tribut ominós i preservàreu de maculació la princesa, conseguíu-nos del Senyor Déu Omnipotent, la gràcia de que perdurin incòlumes la pietat cristiana de nostra nissaga i l'odor catalanesca de nostra religiositat. Per Jesucrist Senyor Nostre, Pastor provident de l'Església Catòlica i de les múltiples nacionalitats, qui amb el Pare i el Paràclit viu i regna per sempiternes dècades. Així sia.

Edició commemorativa dels goigs del nostre patró Sant Jordi, solemnitzant la joiosa Constitució del Parlament de Catalunya, el 10 d'abril del 1980. Que aquesta represa sigui el camí que dugui a l'entesa de tots els catalans.

Edició autoritzada per Torrell de Reus.

Badalona, Festes de Maig de l'any 1980

1.a Edició, abril 1964; 2.a Edició, abril 1965; 3.a Edició, Revista de Badalona, Festes de Maig de l'any 1980; 4.a Edició. Amics dels Goigs; 5.a Edició, Sèrie numerada del n.º 1 al 100 acolorits a mà per Mercè Benavent

El patró dels enamorats

No sé per quina raó, algú va voler fer caure de l'escambell on el venerem com a patró dels enamorats, a Sant Jordi, per enlairar-hi a sant Valentí. Amb això dels sants patrons, els catalans estem de pega. Els pagesos abans, havien venerat a sant Galderic o Galdric i a Sant Medir; com els aragonesos tenien a sant Orenç, fill d'Osca. Doncs un dia arribà sant Isidre des de Madrid i s'imposà.

Deixem-nos, però, d'altres consideracions i tornem al Patró de Catalunya, de la Corona d'Aragó, de les Diputacions espanyoles, de Rússia, Lituania, Anglaterra, Suècia. Ferrara, Gènova (quan era república), Constantinoble. . . I deixem de banda, també, la suposada intervenció del gloriós cavaller de gestes bèl·liques, fets que narren amb prou entusiasme les cròniques. Com l'entusiasme amb què els almogàvers entraven en combat als crits de "Sant Jordi! Firam, firam".

Es més bell parlar dels enamorats. La llegenda jordiana es troba en molts indrets. A Catalunya es diu que succeí a Montblanc i que després d'alliberar la princesa va ofrendar-li una rosa. Podria ser aquest, l'origen de la tradició de la fira de les roses; A Rocallaura no era princesa l'alliberada sinó una de les donzelles que s'havien de portar un cop l'any, a un drac que les occia i se les menjava. Sant Jordi vencé la fera en el portal del Síscard, i alliberà la filla de cal Dalmau que l'havia invocat, car n'era devota i no pogué desoir el seu prec. Per això cada any a Rocallaura fan festa.

Ja deiem la setmana passada en parlar de les roses, que la fira de Barcelona era molt antiga. Pròpiament se'n digué "dels enamorats" i havia començat essent celebrada —com tota la festa del sant, per la noblesa i als estaments. Aviat, però, esdevingué popular i no hi havia, hi hi ha, encara enamorat català que el dia de sant Jordi, sigui de la fira— barcelonina o d'altres llocs s'hi n'hi ha— o no, no regali una rosa a la donzella estimada. O el marit a la muller.

Entre els aplecs i altres festes que es fan o s'han fet a Catalunya, esmentem els de Santa Fe del Montseny, de l'ermita de Sant Jordi a Folgueroles— on cantà la seva primera missa mossèn Cinto—; peregrinacions al santuari de Tallat; a l'Ardèvol, la processó de benvinguda a les falzies; a Vic, processó; a Guimerà collien l'ordi i guarnien la imatge del sant amb les espigues; a la Segarra Alta, Camp de Tarragona i Osona, celebraven la "missa dels cucs" durant la qual es beneïen les moreres i la "llavor del cuc de seda.

Cal dir, igualment, que a Tàrraga es feia una processó que recorria tots els carrers fins arribar al d'En Claret, on s'ofrenaven grans pomells de roses al sant, reproduït en un plafó de rajoles. A Odena dansaven el "ball de les crespelles" o dels tortells; als enviarons s'encenien grans fogueres i s'hi dansava al voltant. I sembla que fou l'Abad Oliba, quan bestí l'any 1032 el monestir de Santa Maria, a Ripoll qui va dedicar el primer altar al que segles més tard seria el nostre Patró.

Per tot el que hi ha de llegendari en la vida de sant Jordi no és estrany que fos invocat pels qui cerquen muller, com passava a Igualada i més concretament a l'ermita del sant a Riquer, del terme d'Aguiló. Era dia de l'aplec i la gent deia: "Si vols obtenir muller ves a Sant Jordi de Riquer"

A voltes, però, els sants més sants no poden complaure tothom per més que vulguin. Així sant Jordi, capaç d'occir tots els dracs segrestadors de princeses, troba dificultats per acontentar tots els enamorats i aleshores cal recórrer a un altre aplec, que és el de sant Ramon, del Portell, el 30 d'agost. D'ací que després de la dessus dita recomanació hom hi afegeixi aquesta altra: "I si encara no n'has trobat, ves a Sant Ramon Nonat".

Sigui com sigui, com cantava Josep M. de Segarra, "Sant Jordi té una rosa mig des-cñpsa,/ pintada de vermell i de neguit:/ Catalunya és el nom d'aquesta rosa,/ i sant Jordi la porta sobre el pit".

ESTEVE BUSQUETS I MOLAS'